

Program

F. Schubert: **Nemški plesi za godala, D. 90**
(1797–1828)

Menuett
Ländler
Deutscher
Walzer
Ecossaise

F. Schubert: **Rondo za violino in godala v A-duru, D. 438**

Adagio
Allegro giusto

G. Tartini/E. Bonelli: **Andante in Presto za godala**
(1692–1770)

G. Tartini/F. Kreisler: **Sonata za violino in godala v g-molu,**
Vražji trilček

Larghetto affettuoso
Allegro energico
Grave - Allegro assai

M. Kogoj/F. Avsenek: **Andante za godala**
(1892–1956) (Andante za violino in klavir)

36. koncertna sezona/koncert IV

Glasbeni
abonma

Komorni godalni orkester Slovenske filharmonije

Žiga Brank, violina

Kulturni dom Nova Gorica
Bevkov trg 4
5000 Nova Gorica
05 335 40 16
blagajna@kulturnidom-ng.si
www.kulturnidom-ng.si

Ponedeljek, 23. januar 2017, ob 20.15
Velika dvorana Kulturnega doma Nova Gorica

Eden najvidnejših skladateljev romantičnega klasicizma **Franz Schubert** je bil mojster krajših del, zlasti samospeva. V njegovem opusu najdemo tudi simfonične umetnine in velika dela, ki izpričujejo njegov vsestranski glasbeni talent. Pogosto se Schuberta primerja z Wolfgangom Amadeusom Mozartom, saj je tako kot njegov starejši rojak posedoval nadpovprečno umetniško inteligenco, le da je Schubert izhajal iz drugačnega okolja in ni živel zvezdniškega življenja. Ostajal je v varnem zavetju dunajskega podeželja, kjer je karizmatični skladatelj prirejal 'schubertiade' in s svojo glasbo kratkočasil prijatelje, sorodnike in znanca. David Ewan je o njegovi glasbi zapisal: »*Vsaka melodična misel, ki je v njem nastala, je plavala na liričnih krilih. Bil je rahločuten, čustven, nežen, oznanjevalec lepote. Njegova glasba je svet lepote, zdaj vesele, zdaj otožne – lepote, ki prihaja iz srca in sega do srca močnejše kot bolečina.*« Izbrani skladbi sta redko izvajani. Če so *Plesi in trii*, ki jih sestavlja pet podeželskih nemških plesov, okarakterizirani s preprosto harmonizirano melodijo z osnovnimi akordi, je *Rondo za violino in godala* mojstrovina godalne bravure. V Schubertovem opusu sta samo dve skladbi za solo in orkester: *Koncertna skladba za violino in orkester* ter *Rondo za violino in godala*. Prav v Rondoju je pokazal ves skladateljski domet, ki ga je premogel, in izpovedno lepoto, primerljivo z Mozartovimi violinskimi koncerti. Plesje označujejo lahkotnost, večidel tridobni metrum in močna ritmična artikularnost, ki postopno narašča od Menueta do Ländlerja, Deutscherja (nemškega kola) in energičnega Valčka vse do Ecosaiseja – plesa v škotskem slogu s poudarjenim daktilskim akcentom.

Giuseppe Tartini se je rodil v Piranu in bil celo svoje profesionalno življenje razpet med Padovo in Benetkami. Kot izvrsten violinist, ki se je kosal z najslavnejšimi virtuozii, je zasnoval mednarodno violinsko šolo. V skladateljskem smislu je bil naslednik tradicije Arcangela Corellija. V njegovem opusu najdemo veliko število tehnično zahtevnih sonat, namenjenih zlasti godalom. Čeprav je v njegovih delih občutiti Corellijev skladateljski duh, pa je Tartini le-tega individualiziral in razširil tematsko gradivo v samosvojo melodično razsežnost. Imel je razvit občutek za vzpostavljanje melodičnega kontrasta v glasbi. Njegova izpovednost se giblje med svetlobo in temačnostjo, kar naredi zvočni svet skladbe tehnično pa tudi dramatično razgiban. *Andante in Presto* sta odlomka iz njegovega *Kvarteta v D-duru, št. 125*. Transkripcijo za godala je leta 1948 naredil Ettore Bonelli. *Sonato Vražji trilček* je Tartini napisal leta 1713, ko je bil star 21 let. V njej je nanizal izdatno število

trilčkov, ki bodisi krasijo osrednjo melodično linijo bodisi dopolnjujejo kompozicijsko vsebino. Skladba je nastala na podlagi sanj, v katerih se je skladatelj pregovarjal z glasbeno neizmerno spretnim vragom, ki je skušal mladega skladatelja.

Andante za violino in klavir je **Marij Kogoj** napisal v letu 1924. Premierno je skladbo izvedel violinist Karel Jeraj, pri klavirju ga je spremljal skladatelj sam. Kratka skladba slika čustveni in miselni svet Marija Kogoja in je dober primer glasbenega ekspresionizma. Oblikovni koncept dela je svoboden in zato zahteven, saj ne sledi nobenemu oblikovnemu okviru in je popolnoma prost. Edino merilo razvoja skladbe je čustveni svet Marija Kogoja, s katerim je ustvaril neobičajno in edinstveno povednost. *Andante* je skrivnostna izpoved temačnega, ki se giba od globoke meditativnosti do upanja, pade v trpko osamljenost in se vrne k toplini iskrenega, vnovič potone v resignacijo in obup, v katerem »*visi kot usodni meč občutek temne in nejasne slutnje. Ta dobi svoje končno potrdilo v grozljivi zaključni ponovitvi začetnega motiva 'sul ponticello', motiva, ki se brezizhodno in tožeče vrti nad neizprosni udarci v orkestru,*« je zapisal violinist Rok Klopčič. *Andante za violino* je eno izmed najbolj priljubljenih instrumentalnih del tega izjemnega goriškega skladatelja.

Komorni godalni orkester Slovenske filharmonije sestavlja štirinajstih godalcev iz simfoničnega orkestra Slovenske filharmonije. Nastal je leta 1993 ob podpori Ministrstva za kulturo Republike Slovenije. V dvajsetih letih je odigral okrog 500 koncertov doma in v tujini, s katerimi je vselej naletel na navdušen sprejem pri občinstvu in kritiki. Od leta 1999 deluje v okviru istoimenskega društva.

Nastopal je na Ljubljanskem poletnem festivalu, na Glasbenem septembru v Mariboru, Festivalu Maribor, Dubrovniških poletnih igrah, na festivalu Danubiana in Slovenskih glasbenih dnevih pa tudi v okviru Svetovnih glasbenih dni v Ljubljani. Gostuje po vsej Evropi. Z njimi so muzicirali pianistka Dubravka Tomšič Srebotnjak, flavtistka Irena Grafenauer in altistka Mirjam Kalin, gostil pa je tudi mednarodne zvezde, med njimi violončeliste Aleksandra Rudina, Mišo Majskega in Enrica Dinda, kontratenorista Markusa Forsterja, violinistke Sarah Chang, Prio Mitchell in Alisso Margulis, rogista Stefana Dohra ter akordeonista Richarda Galliana. Ansambel je bil od leta 2009 večkrat rezidenčni orkester in koproducent Festivala Maribor, ki ga umetniško vodi violinist Richard Tognetti, in bil v vlogi partnerja javnega zavoda Maribor 2012 – Evropska prestolnica kulture. V okviru tega festivala je sodeloval s svetovno priznanimi umetniki, kot so pianist Boris Berezovski, flavtist

Emmanuel Pahud, tenorist James Gilchrist, violinisti Arvid Engegard, Atle Spoonberg in Satu Vanska, sopranistka Sabina Cvilak, pianist Melvyn Tan, fagotistka Jane Gower, rogistka Marie Luise Neunecker, kitarist Vlatko Stefanovski in kavalist Teodosii Spassov. Leta 2010 je nastopil z Avstralskim komornim orkestrom in gostil soliste, kot so violinist Anthony Marwood, violist Christopher Moore, violončelist Timmo Veiko Valve, flavtistka Eva Nina Kozmus. Repertoar ansambla obsega glasbo vseh slogovnih obdobij s posebnim poudarkom na skladbah slovenskih avtorjev tudi mlajše generacije, ki se šele uveljavljajo. Orkester spodbuja tudi nastanek novih glasbenih del, skrbi za notne izdaje, objavlja promocijske zgoščenke in v sodelovanju z Narodno galerijo prireja cikel koncertov Sozvočje svetov. Za svoje uspešno delo je prejel več nagrad in priznanj: nagrado Prešernovega sklada (1999), Župančičevo nagrado (2004), Betettovo nagrado (2006) in plaketo mesta Ljubljana (2012).

Žiga Brank je profesor violine na Konservatoriju za glasbo in balet Ljubljana in Akademiji za glasbo Ljubljana. Šolanje je začel pri Miletu Kosiju, ga nadaljeval na Visoki šoli za glasbo v Rostocku (prof. C. Hutcap) in nato na Visoki šoli za glasbo v Karlsruheju (J. Rissin). V času študija je prejel laskave nagrade, kot so Škerjančeva nagrada, več zlatih priznanj na TEMSIG-u, 2. nagrado na nemškem zveznem tekmovanju Jugend Musiziert. Eno leto je imel v uporabi violino iz državne zbirke Baden-Württemberg F. Ruggierija iz leta 1680. Deloval je kot koncertni mojster orkestra SNG Opera in balet Maribor in bil član orkestra Slovenske filharmonije. Honorarno je sodeloval s Simfoničnim orkestrom RTV Slovenija in Zagrebškimi solisti. V preteklih letih je za arhiv RTV Slovenija posnel bogat opus. Odlične domače in tuje kritike je prejel za zgoščenko z violinskimi sonatami E. Ysaÿeja (2013, ZKP RTV Slovenija). S samostojnimi recitali navdušuje poslušalce po vsej Evropi. Njegovo igro kritiki ocenjujejo kot tehnično briljantno, izpostavljajo tudi prefinjen čut za interpretacijo in prepričljivo posredovanje glasbe poslušalcem. Pogosto je igral kot solist z orkestri, nastopil je v abonmaju Simfoničnega orkestra RTV Slovenija in na mnogih odmevnih koncertih, kot je bil tudi nastop s Slovaškim državnim filharmoničnim orkestrom iz Košic v 2015. Številni skladatelji mu posvečajo svoja dela. Leta 2011 je v Izraelu premierno izvedel delo izraelskega skladatelja T. Akte.

Metka Sulič